

Dezvoltarea gândirii laterale la copiii preșcolari

Profesor învățământ preșcolar Boca Daniela
G.P.N. ”Stejărelul” Cajvana

De multe ori ne întrebăm cu toții dacă geniile pot fi create în sălile de clasă sau se nasc. Rezultatele unui studiu recent au fost fascinante și surprinzătoare. Ele ne dezvăluie că oamenii se nasc creativi. Un set de teste specializate a fost conceput de oamenii de știință NASA pentru a evalua capacitatea de gândire laterală la copiii mici. Rezultatul? Din cei 1.600 de copii din grupa de vârstă de 4-5 ani, aproximativ 98% s-au situat la nivelul „geniului” în imaginație. Atunci ce se întâmplă pe măsură ce cresc? Unde se pierde această „genialitate” și capacitatea de a veni cu idei noi și originale.

Adesea, principalele obiective pe care le urmărim în învățământul preșcolar sunt direcționate către menținerea sănătății și siguranței copiilor, predarea abilităților cognitive, cum ar fi recunoașterea formei și culorii, încurajarea comportamentului prosocial și formarea abilităților de bază în ceea ce privește alfabetizarea și numerația. Mai rămâne timp și pentru dezvoltarea creativității sau a gândirii laterale?

Gândirea laterală semnifică un mod de a gândi care urmărește schimbări în percepții, concepte și idei prin utilizarea unor instrumente specifice. După ce înveți tehnicile de gândire laterală, poți să rezolvi probleme pe care nu le-ai putut rezolva cu metode obișnuite. Ea nu este altceva decât abilitatea de a gândi creativ, de a ieși din “zona de confort”.

Prin aplicarea tehnicilor de gândire laterală copilul este capabil să:

- rezolve probleme pe care nu le-a putut rezolva cu metode obișnuite;
- privește lucrurile din mai multe perspective;
- își dezvoltă abilitatea de a gândi altfel decât critic și analitic;
- descoperă idei noi;
- formulează răspunsuri la întrebări;
- găsește soluții în diferite situații.

Atunci când încercăm să gândim lateral, nu ne impunem punctul de vedere ca fiind singurul corect. Nu ne certăm cine are dreptate și cine nu, nu punem etichete. Acceptăm variantele copiilor și ne dăm seama că uneori ei au cele mai originale idei. Învățăm să considerăm orice variantă posibilă și interesant modul în care vede altcineva aceeași situație. Devenim empatici, deschiși, comunicativi, interesați de alte idei, diferite de cele pe care le-am găsit noi. Învățăm alături de copii să lucrăm în echipă, să eliminăm înverșunarea, stresul și să obținem mai multe variante bune pentru rezolvarea unei singure probleme. Nu ne mai deranjează răspunsurile ce par a nu avea nimic comun cu întrebarea, încercăm să privim lumea prin ochii copilului și vom vedea o altă realitate, poate mai frumoasă ca cea închistată de reguli, de căi plauzibile, de negații. Copiii se bazează pe intuiție, puțină cunoaștere și pe curajul de a spune ce gândesc, fără teama că vor greși.

Iată câteva strategii care sunt cu adevărat eficiente atunci când vine vorba de însuflarea gândirii laterale copiilor:

Crearea unui mediu prietenos cu întrebările

Puneți minților tinere întrebări deschise la care nu se poate răspunde cu un „da” sau un „nu”. Astfel de întrebări îi împing pe copii să cerceteze și să exploreze mai multe soluții la o anumită problemă. De asemenea, nu descurajați niciodată copiii să pună întrebări. Punând întrebări, copiii descoperă și că aceeași întrebare poate avea atât de multe răspunsuri diferite.

Iată câteva întrebări deschise pentru a le cere copiilor să le inspire creativitatea:

- Ce s-ar putea întâmpla dacă ploua mereu sâmbăta?
- Ce se întâmplă dacă mașinile nu s-au uzat niciodată?

- Dacă ai vedea un șoarece în curtea ta mestecând florile preferate ale mamei tale, ce ai face?
- De ce nu ne trezim cu părul îngrijit și pieptănat?
- Ce s-ar întâmpla dacă o vacă, o albină și un trifoi s-ar aduna?
- Ce s-ar putea întâmpla dacă pisicile ar putea să latre?
- Ce s-ar putea întâmpla dacă toți pantofii din lume ar avea aceeași dimensiune?

Rezolvarea problemelor

Majoritatea problemelor din lumea reală nu au soluții simple și directe. Gândirea laterală ajută la definirea problemei în moduri diferite și, astfel, vine cu un set mai larg de soluții dintre care să alegeți. Copiii învață că aceeași problemă ar putea avea multe soluții diferite, iar aceasta este piatra de temelie a gândirii laterale.

Brainstorm în mod regulat

Este o idee minunată să introducem în grădiniță obișnuința de a face brainstorming la intervale regulate, să zicem o dată pe săptămână. Începeți prin ridicarea unui obiect aleatoriu și rugați-vă copiii să enumere 20 de moduri diferite, creative în care poate fi folosit obiectul. După ce au terminat, adăugați propriile idei. Vei fi surprins de unele dintre ideile creative care apar. Dacă faceți acest lucru în mod regulat pentru o perioadă de timp, veți spori capacitatea copiilor dvs. de a privi dincolo de ceea ce este evident, de a-și căuta în minte cele mai bizare posibilități

Schimbarea perspectivei

Schimbarea bruscă a perspectivei poate stârni nebănuite idei și energii creative:

- desenează cum crezi că vede casa ta un șoricel
- desenează interiorul căsuței iepurașului Tup
- imaginează-ți o sală de clasă de la școala rândunelelor.

Dă altă utilitate lucrurilor

Este cel mai des folosită de copii, în jocurile lor: cântă la băătorul de covoare, microfonul poate fi o lingură, desenează vietăți mici cu picioare mari sau dirijează cu un pantof, guma de șters poate deveni o mașină de curse.

”Ce-ar fi dacă?”

Întrebarea este naivă, dar poți găsi uneori răspunsuri atât de evidente, încât te minunezi cum au trecut alții pe lângă ele fără să le observe.

- Ce ai face dacă într-o zi nu ar mai exista computere? Ce vei face toată ziua? Cu cine ți-ar plăcea să-ți petreci timpul liber?
- Ce s-ar întâmpla dacă într-o noapte te-ar invita jucăriile la o întâlnire secretă? Cui i-ai spune unde pleci? Ce crezi că vor discuta ele?
- Cum ar fi dacă într-o zi ai putea face schimb de vieți cu mama ta? Ce crezi că face ea toată ziua? Ce ar avea voie să facă ea dacă ar fi copilul tău?
- Ce crezi că face Moș Crăciun în noaptea de Ajun? El are concediu? Unde își petrece concediul? Cu ce circulă? Ce crezi că îi place să mănânce?

Jocul „Imaginați-vă acest lucru”

Acest tip de joc le permite copiilor să plece într-un zbor fantezist care le impune să-și amintească informații, să compare, să facă legături între bucăți de informații disparate, să genereze idei originale. În timpul odihnei, putem lăsa copiii să evoce diferite scenarii imaginare, cum ar fi: ”O muscă trece prin sala de grupă. Oare ce caută?” De asemenea, putem cere copiilor să se prefacă: ”Poți fi orice animal pe care ți-l dorești. Ce animal ai alege? Ce ai

face toată ziua dacă ai fi acel animal?" „Să presupunem că vi s-ar fi dat aceste trei obiecte. La care dintre cele trei ați renunța dacă ar trebui să dați unul înapoi? De ce? Ce ați putea face cu celelalte două lucruri? Le-ați putea folosi împreună? ? ”

Jocul „Utilizări”

Jocul se bazează pe capacitatea copiilor de a evoca o mulțime de utilizări neobișnuite și neconvenționale pentru obiecte, cum ar fi o cutie de tablă, o agrafă sau un tub de carton dintr-o rolă de prosop de hârtie. Oferiți copiilor șansa de a juca scenarii imaginative folosind această recuzită!

Ca și concluzie, credem cu adevărat că gândirea laterală poate contribui la dezvoltarea laturii creative și imaginative a copiilor. De asemenea, îi va face să gândească mai clar atunci când se confruntă cu o problemă, mai degrabă decât să fie prinși în moduri convenționale de a privi lucrurile. Acest lucru îmbunătățește dramatic abilitățile copiilor de rezolvare a problemelor.

BIBLIOGRAFIE:

- *** Curriculum pentru educația timpurie, aprobat prin OMEN nr. 4694/ 2019;
- Mih, V., (2007), *Psihologie educațională, Suport de curs*, UBB, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației; Cluj-Napoca;
- Piaget, J., (1965), *Psihologia inteligenței*, Editura Științifică, București;
- Piaget, J., (1972), *Psihologie și pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
- Roco, M., (2001), *Creativitate și inteligență emoțională*, Editura Polirom, Iași.

